

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-09-05

Diarienummer N609-3295/23

Handläggare: Amanda Andersson,

Eveline Nirinthana Kent

E-post: amanda.2.andersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om att utöka verksamheten med volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden avstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2023-09-05, som sitt yttrande.

Sammanfattning

Volontärer i skola deltar frivilligt i olika aktiviteter och uppdrag inom skolverksamheten utan ekonomisk ersättning. Volontärers frivillig arbete måste dock balanseras mot den arbetsinsats som krävs för att organisera och leda volontärverksamheten, vilket kan vara ett utmanade arbete.

Förvaltningen bedömer att förslaget om att utöka verksamheten med volontärer i skola till att omfatta samtliga utbildningsområden bör avstyrkas. Trots vissa positiva aspekter av volontärarbete vill förvaltningen betona att det redan finns befintliga metoder och möjligheter för att stödja den målgruppen. Förvaltningens förslag till beslut grundar sig på flera faktorer bland annat ökad administrativ börda genom rekrytering, introduktion och organisation, vilket i sin tur medför en stor arbets- och resursinsats. Förvaltningen bedömer att fokus bör ligga på behörig och kvalificerad personal i skolan för att säkerställa en högkvalitativ utbildning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att vara volontär i skolan innebär att individer frivilligt deltar i olika aktiviteter inom skolverksamheten utan ekonomisk ersättning. Dessa frivilliga insatser riktar sig mot att stödja elevernas utbildning och trivsel. Skolans verksamhet måste enligt kapitel 1 i Skolverkets Läroplan utvecklas på så sätt att den svarar mot de nationella målen och den dagliga pedagogiska ledningen av skolan. För att effektivt hantera och utöka volontärverksamheten i skolan och se till att kraven i läroplanen uppnås utan att överbelasta enskilda rektorer, krävs en central organisation för volontärverksamhet. Trots att volontärer deltar frivilligt på skolorna kommer det att krävas arbetsinsatser och kostnader gällande marknadsföring, administration, introduktionstillfälle, rekrytering och matchning mellan volontär och skola. Att utöka verksamheten med volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden är en komplex uppgift som kräver tid,

organisation, resurser, styrning och ledning för nå ett bra resultat. Detta för att säkerställa att eleverna får rätt stöd från kvalificerad personal.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Skolan utgör inte bara en plats där kunskap förmedlas genom läroböcker och lektioner, utan är även en plattform där värderingar, relationer och sociala förmågor formas. I detta sammanhang kan volontärer spela en viktig roll för eleverna då de får samspela med en ny vuxen på skolan. För volontärer är insatsen ett sätt för dem att bidra till samhället genom att dela med sig av sina kunskaper. Volontärers frivilliga engagemang och tid erbjuder en socialt berikande resurs som kan få en positiv inverkan på elevers välbefinnande och sociala kompetens. Elevers prestationer är av stor betydelse, men även deras sociala utveckling.

Att utöka volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden förväntas allt annat lika ha positiva effekter på stadens invånare, särskilt mellan elever inom grundskoleförvaltningen och volontärerna som aktivt väljer att engagera sig på skolorna. När fler vuxna med olika åldrar och bakgrunder väljer att engagera sig på skolorna, kan det gynna mångfalden och generera positiva samhällseffekter. Detta sker när dynamiken mellan elever och volontärer fungerar väl och skapar en miljö som gynnar elevers lärande, sociala och kulturella förståelse samt sociala förmåga.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 13 november 2023.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) om att utöka verksamheten med volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden.
2. Redovisning av Göteborgsförslag om volontärer i Göteborgs alla skolor, ID 12 641

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt yttrande över motionen om att utöka verksamheten med volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden.

Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 13 december 2023.

Beskrivning av ärendet

På grundskolenämndens sammanträde, den 22 november 2022, fick grundskoleförvaltningen i uppdrag att bereda ett Göteborgsförslag om Volontärer i Göteborgs alla grundskolor. Förslagsställaren noterade i Göteborgsförslaget att det i den tidigare stadsdelsnämnden Centrum, fanns en verksamhet vid namn ”seniorer i skolan”, där pensionärer frivilligt stöttade skolorna. Enligt förslagsställaren borde en likande verksamhet utökas till samtliga grundskolor i Göteborg.

Nämnden beslutade att avstyrka Göteborgsförslaget om volontärer i Göteborgs alla grundskolor i enlighet med förvaltningens förslag. Motivering till att avslå Göteborgsförslaget var bland annat att förvaltningen behövde fokusera på att prioritera kärnverksamheten och den verksamhet som bedrivs av behörig personal.

Likt Göteborgsförslaget, framgår det i motionen att man vill utöka verksamheten med volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden (Hisingen, Nordost, Sydväst och Centrum). Detta för att rektorer inom dessa områden ska ges en möjlighet att ta emot volontärer utifrån skolans specifika behov och önskemål. Utredningen ska ta hänsyn till samtliga utbildningsområdets olika behov och utmaningar, elevernas möjligheter till personlig utveckling samt förvaltningens resurser.

Generationsmöten

Sedan 2012 har Socialförvaltningen Centrum arbetat med Generationsmöten som utgår från ett all-åldersperspektiv. Detta innebär att alla parter i olika åldrar ses som värdefulla. Arbetet syftar till att skapa möjligheter för olika generationer att mötas, dela kunskap och erfarenhet, med målet att minska fördomar mellan åldersgrupper och främja deras deltagande och inflytande i staden. Exempel på verksamheter är:

- Volontär i förskolan, där volontärer deltar i verksamheten och läser sagor, pysslar och stöttar förskolebarn.
- Volontär i skolan, där volontärer deltar i lektioner, raster, fritidsaktiviteter och finns tillgängliga som läxhjälp.

Genom detta arbete har förvaltningen utvecklat flera initiativ som syftar till att uppmuntra samarbete mellan olika generationer. Dessa initiativ inkluderar bland annat volontärer på förskolor och skolor i Centrum. Socialnämnden har en verksamhetsutvecklare inom Generationsmöte, vars ansvar är att administrera, rekrytera, förmedla och matcha volontärerna med skola och uppdrag i skolor i Centrum eller inom Skola som arena.

Efter grundskolenämndens beslut om att avstyrka Göteborgsförslaget har några volontärer tillkommit på skolor i utbildningsområdena Hisingen och i Sydväst. Däremot har skolor som ingår i Skolan som arena inte fått några ytterligare volontärer. Detta för att de flesta volontärer vill vara på plats under dagtid och det är övervägande personer i centrumområdet som anmält sig som volontärer, vilket gör att det är skolorna där som blir aktuella.

Volontärer på skolor

Volontärer på skolor fungerar som extraresurs för att stödja eleverna på olika sätt. Uppdraget går bland annat ut på att vara närvarande på lektion, raster och utflykter, hjälpa till med läsläsning samt vara med efter skolan i fritidshemmet eller i verksamhet som bedrivs inom ramen för Skolan som arena. Samarbete mellan volontärer och elever utgör ett värdefullt bidrag i elevers utbildning. Genom att volontärer erbjuder sin tid och kunskap frivilligt hjälper de till att skapa en positiv inverkan på elevers utbildning och utveckling. Volontärer på skolor kan vara en viktig resurs för att förbättra elevernas lärandeupplevelse. Rollen är mångfacetterad och sträcker sig över en rad olika områden, från att vara närvarande under raster till att fungera som stöd, förebild, inspiration och mentor.

Genom att bygga starka stödjande relationer med eleverna kan volontärer på skolan fungera som förebilder och guider för elever som är i behov av detta. För elever som kämpar med personliga, sociala utmaningar eller behöver extra motivation, kan en volontär på skolan fungera som stöd som kan göra en stor skillnad i deras liv.

Innan volontärer erbjuds en placering och uppdrag på en skola, ska de ha deltagit i ett introduktionstillfälle, cirka tre timmar, samt lämna ett utdrag ur polisens belastningsregister. Verksamhetsutvecklare inom Generationsmöte ska också ha tagit fram informationsmaterial och administrerat överenskommelse med volontärer om uppdraget, tystnadsplikt, samt uppvisande av utdrag ur belastningsregistret.

Förvaltningens bedömning

Precis som vid Göteborgsförslaget om att införa volontärer i Göteborgs alla grundskolor, bedömer förvaltningen att förslaget skulle innebära mycket resurser för att få arbetet att fungera bra. Det krävs mycket styrning och ledning i ett volontäruppdrag och grundskoleförvaltningen behöver lägga fokus på och prioritera personal med behörighet och kvalificerad kompetens - framför allt i skolor i utsatta områden. Förvaltningen ser dock inga hinder i att lokala aktiviteter organiseras och genomförs utifrån behov. Redan idag finns sådana initiativ i verksamheten där Generationsmöte arbetar med volontärer i området Centrum och andra skolor i staden.

För att volontärsatser ska bli lyckat, krävs en betydande mängd arbete och organisation. För att rekrytera och introducera volontärerna krävs både tid och resurser. Det kan vara en utmanande uppgift att rekrytera lämpliga volontärer, samt ge dem en introduktion och vägledning för att arbeta inom skolmiljön. Vidare kommer det krävas utbildningsinsatser om värdegrundsarbetet för att volontärerna ska få förståelse för och kunna följa etiska riktlinjer som gäller inom skolvärlden. En introduktion till värdegrundsarbetet är viktig för att volontärerna ska kunna arbeta på ett sätt som främjar likabehandling, barn och elevers rätt till delaktighet och inflytande samt skapa ett klimat där barn och elever känner sig trygga och respekterade.

Avslutade synpunkter och bedömning

Idag arbetar Generationsmöten med volontärarbete, både i Centrum och inom Skola som arena, dock är det främst skolor i utbildningsområde Centrum som blir aktuella då de flesta volontärer söker sig dit. Ett annat alternativ och möjlighet för vuxna att delta och bidra med ett meningsfullt stöd för elever är att söka en tjänst som lärarvikarie, vikarie inom fritidshem eller elevassistent inom grundskoleförvaltningen.

Förvaltningens sammantagna bedömning om att utöka verksamheten med volontärer i skolan till att omfatta samtliga utbildningsområden är att motionen bör avstyrkas. Motivering är att det krävs både tid och resurser för att rekrytera, organisera och leda volontärarbetet. För att kunna garantera en högkvalitativ utbildning och tillgodose elevers behov av stöd är det avgörande med kompetent personal, förvaltningens fokus bör därför vara kvalificerad och behörig personal – framför allt i skolor i utsatta områden. Förslaget kan skapa utmaningar gällande hantering och styrning av volontärarbete, och riskerar leda till ökad arbetsbelastning för rektorer och verksamhetsutvecklare som redan arbetar med organisering av de existerande volontärinsatsen.

Protokollsutdrag skickas till:

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp
Stadsledningskontoret

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning